

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Maakuntahallitus 24.02.2025 § 18
31/03.06.03/2025

Hallitus pyysi 31.1.2025 mennessä lausuntoja esityksestä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi.

Esityksessä ehdotetaan, että opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan 10 nykyisestä virastosta muodostettaisiin viisi virastoa. Tavoitteena on selkeyttää virastorakennetta toiminnallisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaisemmaksi kokonaisuudeksi.

Taiteen ja kulttuurin edistämiseen liittyviä tehtäviä hoitaisi uusi virasto, johon sisältyisivät nykyisten Taiteen edistämiskeskuksen ja Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toiminnot. Tällä uudistuksella on merkittäviä alueellisia vaikutuksia. Pohjois-Karjalan maakuntaliitto tarkastelee opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastouudistusta koskevaa lakiehdotusta erityisesti alueellisen tasa-arvon sekä taiteen autonomian näkökulmasta, ja esittää siihen mm. seuraavia tarkennuksia.

Nykyisessä lainsäädännössä Taiteen edistämiskeskuksen näkyvyys ja vaikuttavuus alueilla on turvattu mm. Taiken aluetoimipisteillä ja alueellisilla taidetoimikunnilla. Nyt lakiluonnoksessa ei ole kirjausta näistä kummastakaan, eikä alueellista asiantuntemusta ole varsinaisesti nimetty tarvittavaksi asiantuntemuksen osa-alueeksi myöskään vertaisarviointityössä. Nämä seikat ovat omiaan heikentämään alueellista tasa-arvoa taiteen ja kulttuurin kentällä.

Uuteen lakiin tulisi sisällyttää alueellisen tasa-arvon huomioiminen niin taiteen ja kulttuurin päätöksenteossa kuin rahoituksessa ja asiantuntijaelimissä, ja alueellinen taiteen ja kulttuurin edistämisen tehtävä tulee kirjata viraston tehtäviin. Myös taiteilijoiden toimeentuloedellytysten edistäminen tulisi jatkossakin olla kirjattuna laissa uuden viraston tehtäviin.

Nykyistä taidetoimikuntarakennetta korvaamaan on esitetty asiantuntijapankkia, josta edelleen koottaisiin hakukohtaisesti vertaisarvioinnista vastaavat asiantuntijapaneelit. Varsinaiset päätökset taiteen määrärahojen jakamisesta tekisi taide- ja kulttuurineuvosto. Lakiin tulisi kirjata selkeästi avoimesti näiden asiantuntijaelinten valintaperusteet ja -käytänteet. Tässä on huomioitava taidealojen edustuksellisuuden lisäksi myös moninaisuus ja alueellinen tasa-arvo.

Ehdotus (MKJ) Maakuntahallitus merkitsee oheisen lausunnon tiedoksi.

Päätös Hyväksyttiin yksimielisesti.

Kokouksessa läsnä asian käsittelyn ja päätöksenteon aikana oli kulttuuriasiantuntija Hannele Autti.

Lisätietoja Hannele Autti, kulttuuriasiantuntija
etunimi.sukunimi@pohjois-karjala.fi, puh. 050 439 8104

